

Gdje sam ja?

Rogalo, Renata

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:120941>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA MEDIJSKE I VIZUALNE UMJETNOSTI
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

RENATA ROGALO

GDJE SAM JA?

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. art. Mario Matoković

Osijek, 2021.

SAŽETAK

Završni rad pod nazivom „Gdje sam ja?“ predstavlja povezanost praktičnog rada kroz grafičke tehnike te psihološki trenutak u kojem se opisuju vlastite misli. Rad se sastoji od šest matrica na kojim je intervenirano tehnikama rezervagea, bakropisa i suhe igle koje u suštini predstavljaju krajolik uz rijeku Dunav. Također tijekom rada na završnom radu otkrila sam mnogo novih priča o svome mjestu u kojem sam odrastala, Dalju, ali i prirodi koja je glavna stavka završnog rada. Cjelokupna priča nadograđuje se istim novim saznanjima i sami rad podiže na novu razinu. Tematika rada je priroda. Cilj je prenijeti njezinu veličinu prikazujući samo određeno mjesto, mjesto gdje se ja osjećam slobodna. Isto to mjesto pokušano je što bolje opisati, te pričom pobliže dočarati emociju koja je iskrena i stvarna. Emocije svakako dominiraju radom, te upravo one označavaju važnost samoga mjesta. Prikaz šume opisuje moju osobnost koja se neprestano mijenja, raste, ali i stagnira. Međutim, Dunav simbolizira prolaznost života, te time opominje na vrijeme koje prebrzo „teče“. Dunavom je opisana moja druga osobnost koja je naglašenija u Osijeku. Osobnost koja je življa, ne miruje, stalno se kreće.

Ključne riječi: šuma, Dunav, duboki tisak, emocija, mjesto, linija

SUMMARY

The final paper entitled “Where am I?” represents the connection between practical work through graphic techniques and psychological moments in which they describe their own thoughts. The paper consists of six matrices on which reserve, etching and drypoint techniques were intervened, which essentially represent the forest and the Danube. Also while working on the final work, I discovered many new stories about my place where I grew up, Dalj, but also the nature that is the main item on the final work. The whole story is upgraded with the same old knowledge and the work itself is raised to a new level. The theme of the paper is nature. The goal is to convey her size showing only a certain place, a place where I feel free. The same place was tried to describe as well as possible, and with the story to evoke an emotion that is sincere and real. Emotions certainly dominated the work, and they mark the importance of the place itself. The view of the forest describes my personality which is constantly changing, growing, but also stagnant. However, the Danube symbolizes the transience of life, time warns of time that “flows” too fast. The Danube describes my second personality, which is emphasized in Osijek. A person who is alive, does not rest, is constantly moving. Keywords: forest, Danube, gravure, emotion, place, line

.SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
pod naslovom _____
_____

diplomski/završni

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

_____

1. UVOD.....	1
2. IDEJA I IZVEDBA.....	2
2.1 Duboki tisak – rezervage.....	5
2.2 Duboki tisak – bakropis.....	6
2.3 Duboki tisak – suha igla.....	6
3. ODLAZAK PA „POVRATAK“.....	7
4. GDJE SAM JA?.....	8
4.1. Šuma i Dunav.....	9
4.2 Šuma.....	11
4.3 Dunav.....	12
5. LINIJA.....	13
6. BROJ ŠEST I DVA.....	16
7. REFERENCE.....	18
8. ZAKLJUČAK.....	20
9. POPIS SLIKA.....	21
10. POPIS LITERATURE.....	22

1. UVOD

U svojem radu bavim se krajolikom, odnosno idejom samog povezivanja prirode i vlastitog bića. Ideja je prikazati mjesto gdje se osjećam povezana sa prirodom i gdje se vlastito ja najviše ispoljava. Na vizualnoj razini grafike prikazuju krajolik uz rijeku Dunav, odnosno odraz šume na uzburkanom Dunavu, što povezujem sa vlastitim mislima. Šuma (grane) predstavljaju osobni rast te promjene kroz koje čovjek prolazi kao i šuma kroz godišnja doba. Nadalje, Dunav simbolizira prolaznost i djeluje kao podsjetnik na vrijeme koje prebrzo „teče“, ali i upozorenje da ga što bolje iskoristimo. Inspiracija prirodom prisutna je još od prve godine fakulteta, a završni rad prezentira umjetnički rast koji sam stekla do sada te rad koji dublje povezujem s mislima. Također slučajni „odlazak“ od prirode i svjesni „povratak“ dovelo je do krajnje realizacije ideje rada. Sami poticaj za stvaranjem završnog rada proizašao je iz društva i okoline u kojoj uočavamo udaljavanje od prirode. Ponekad zbog velike ili nepotrebne užurbanosti života, a ponekad nesvjesno kao u situaciji sa mnom. Sami rad je uravnoteženi prikaz apstraktnog i realnog, odnosno rad je apstraktan dok ga se ne poveže s objašnjenjem i mislima koje ga prezentiraju i pobliže opisuju. Cilj rada nije osvijestiti okolinu na važnost prirode jer svatko djeluje intuitivno i u većoj mjeri više sluša sebe nego ostale, već bi cilj rada bio moj osobni pogled na prirodu, odnosno poruka koju šaljem samoj sebi i podsjetnik na sve što imam u životu.

Rad se sastoji od šest matrica koje zajedno čine cjelinu. Šest grafičkih otisaka rađeno je u tehnikama rezervagea ¹, bakropisa ² i suhe igle ³.

---

¹ Reservage – grafička tehnika dubokog tiska

² Bakropis – kemijska tehnika dubokog tiska u kojoj se slika urezuje iglom u ploču

³ Suha igla – grafička tehnika u kojoj se slika urezuje iglom u ploču, bez primjene kemijske reakcije

2. IDEJA I IZVEDBA

Na razvoj ideje potiču me vlastite misli i osjećaji, a kako su upravo oni bitni čimbenici za vlastito stvaranje nastavljam se fokusirati na prirodu. Priroda je oduvijek dio mojih radova, pa tako i ovaj put sama ideja proizlazi iz nje, odnosno promatranje i boravljenje u istoj. Naime, imam sreću da joj mogu biti blizu, pa se tako i sama ideja razvila dok sam boravila na tom mjestu koje prikazujem u svojem radu. S obzirom da je priroda prisutna kroz cijeli dosadašnji period stvaranja radova, a to prikazuju i radovi nastali tijekom fakultetskog obrazovanja, ovoga puta sve se realizira na kompleksnijem nivou. Dosadašnji radovi uvelike su utjecali na trenutni završni rad koji prezentira, između ostalog, dublje shvaćanje svega oko nas.

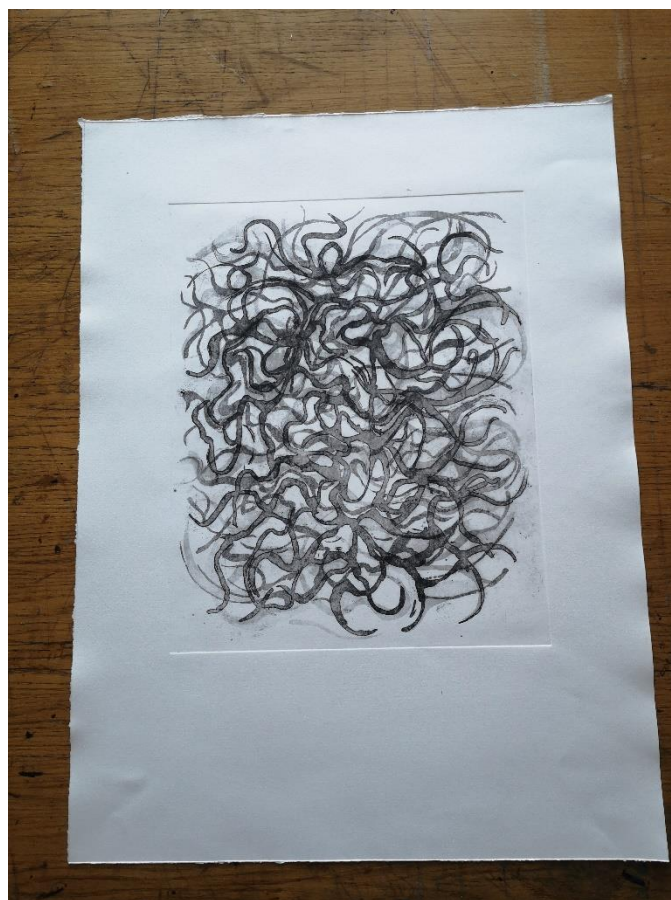

Slika 1, linorezi (motivi cvijeća), 2018.g

Slika 2, Suha igla, bakropis i akvatinta (detalji drveta), 2019. g

Slika 3, reservage, 2020.

U realizaciji radova korištene su tehnike dubokog tiska; rezervage, bakropis i suha igla. Kao glavna tehnika korišten je rezervage jer su mu glavna izražajna sredstva upravo linija i mrlja, a također su moguće izvedbe gradacije tonova koristeći tehniku aquatinte koji svakako dominiraju radom. Rezervage je nanošen kistovima različite debljine, a svaka matrica jetkana je u kiselini pet puta u različitim vremenskim odmacima kako bi se dobila gradacija od pet tonova.

1. ton: 15 sekundi
2. ton: 25 sekundi
3. ton: 35 sekundi
4. ton: 1 minuta
5. ton: 2 min

Druga tehnika dubokog tiska koja je korištena je bakropis, tehnika koja nastaje kemijskim procesom jetkanja cinčane ploče, a karakteriziraju ju oštre linije. Korištena je u manjoj mjeri nego li rezervage upravo zbog svojih jakih, oštrih linija koje mogu biti prilično dominantne unutar rada. Bakropis je na radu kako je već spomenuto, u manjoj mjeri prisutan, tek da naglasi važnost same linije i da prikazuje blagi kontrast od tonova rezervagea i čistoću tankih, ali čvrstih linija. Nadalje, suha igla, također je tehnika dubokog tiska. Primijenjena je tek na ponekim matricama u manjoj mjeri, a upravo zbog svoje blage linije prilikom otiskivanja postaje jedva primjetna na samome radu, ali nikako zanemarena. Upravo ona naglašava svoju karakterističnost te svakako ostavlja dojam važnosti linije.

2.1. Duboki tisak - reservege

Kako je već spomenuto završni rad nastao je tehnikama dubokog tiska. Prvi najvažniji i najveći segment koji ispunjava matrice je tehnika reservegea koja upravo svojim toniranjem i organskim prikazom igre linija omogućuje realiziranje ideje. Reservege kao tehnika dosta je vezan za aquatintu isključivo zbog spomenute gradacije tonova koji se dobivaju jetkanjem. Smjesa od šećera, vode, tempere i detedženta nanosi se na pripremljenu cinčanu ploču. Bitniji dio rada je priprema matrice. Treba biti dobro odmašćena kako bi se reservege čvrsto uhvatio za podlogu. Nanosi se uglavnom kistom, štapićem, ali mogu poslužiti i ostali pribori pa i prsti. Zatim puštamo da se nanoseni reservege osuši. Nakon što se nanos reservegea osuši površina ploče se prekriva tankim slojem grunda koji štiti ostatak ploče od kiseline. Prethodno nanoseni reservege otapamo u toploj vodi lagano ga skidajući kistom ili prstom. Nakon toga na matricu nanosimo auto-lak koji služi kao zamjena za kolofonijski prah za tehniku aquatinte. Kada se auto-lak nebi nanio, jetkanje bi bilo otvoreno. Poslije nanosa auto-laka matricu stavljamo u kiselinu na određeno vrijeme za postizanje željenih tonova.

Slika 4, detalj matrice

2.2. Duboki tisak – bakropis

Bakropis kao kemijska tehnika oštih linija korištena je u tek par linijskih poteza. Preko ploče prelazimo tankim slojem grunda te kada se osuši iglom ili bilo kojim oštrim predmetom skidamo grund na mjestima gdje želimo da kiselina reagira, odnosno da se ploča izjetka. Nakon toga ploču stavljamo u kiselinu na određeno vrijeme, u ovom slučaju svaka matrica je jetkana pet minuta. Bakropis je izabran ponajviše kako bi prikazao kontrast mekih, vijugavih linija rezervagea u odnosu na oštre, tamne linije bakropisa. Iako kontrast zbog kratkoće jetkanja i gustoće tonova rezervagea nije toliko očit, svakako postiže dinamičnost linija koje predstavljaju grane na površini vode koja teče.

2.3. Duboki tisak – suha igla

Suha igla kao tehnika prilično je slična bakropisu, bitna razlika je da ploča na kojoj je intervenirano iglom ne ide u kiselinu, drugim riječima ploča na koju je prenesen crtež s pomoću igle spremna je odmah za otiskivanje. Ujedno je to tehnika koja podrazumijeva mehaničku obradu ploče. U slučaju ovoga rada, suha igla korištena je na nekim matricama u blagoj, nježnoj formi tek da bi se dobilo na gustoći prikaza samog crteža.

Slika 5, prikaz grafičkih tehnika na matrici

3. ODLAZAK PA „POVRATAK“

Riječ odlazak u ovom smislu ima doslovno značenje – odlazak iz sela, mjesta gdje sam odrasla, te potom preseljenje u Osijek zbog studiranja. Značenje samog „odlaska“ povlači za sobom i odlazak od prirode, udaljšavanje i mentalni zaborav na ono što me do tada okruživalo i s čim sam živjela. To naravno ne znači potpuni zaborav, još je u meni postojao mali djelić nje, riječ je o kratkotrajnom skretanju pažnje na nove velike događaje u životu. Dolaskom u grad, upoznavanjem novih mladih ljudi stvorila se nova rutina, novi prioriteti i načini druženja. Sve to dovelo je do toga da se priroda „ostavi za kasnije“. Nostalgija za domom je uvjetovala i vlastitu razjedinjenost, prva polovica mene čeznula je za domom, starim, poznatim mjestom, mirom, tišinom i stvarnim spokojem, a drugi dio mene po prvi put osjetio je stvarnu slobodu. Kući sam odlazila sve rjeđe, tek da udovoljim blišnjima. Razmišljajući o tome, zapravo ne mogu reći što je bila prekretnica tom ponovnom „povratku“ prirodi, sve se dogodilo spontano kako uostalom to i ide sa prirodom. Boraveći kod bake i djeda uz domaće životinje, voćnjak, manje distrakcije vezane uz tehnologiju, više razgovora i druženja na otvorenom. Ujedno me podsjetilo na najdraža ljeta koja su upravo bila provedena kod njih. Nedaleko postoji put koji vodi do Dunava, do malenog rukavca⁴ obraslog drvećem, kao i druga strana koja je sva u šumi. Sjećanje na šuštanje lišća, prolazak čamca koji bi uznemirio vodu, cvrkut ptica koje kao da se svaki put natječu koja najbolje pjeva, navelo me na razmišljanje zašto volim tamo ići? Odlazeći češće na navedenu lokaciju počela sam osjetiti mir. Rekla bih da sam se počela ponovno vraćati prirodi, svojoj izvornoj ja. Odlučila sam da će to biti moj mjesto. Gdje odem kada mi treba mir, gdje praznim dušu, dišem, gledam, praznim dušu i istinski uživam.. Važnost ovog rada stoga nije prikaz šume i Dunava, pejzaža, već svega onoga što se iza tog prikaza nalazi, a što u velikoj mjeri znači za mene.

Već sam spomenula, nije mi cilj nikoga osvijestiti, jer smatram da sam do vlastitog osviještenja došla sama. Ujedno je ovo i jedan podsjetnik da ne možemo bez prirode, da smo nastali od nje, s njome živimo i gdje god otišli ona je u nama. Podsjeća da ne možemo bez prirode, da smo nastali od nje i s njome živimo i gdje god otišli ona je u nama. Htjeli mi to ili ne. Stoga „povratak“ za mene ne znači samo u doslovnom smislu povratak prirodi, već i povratak sebi, svome biću.

---

⁴ Rukavac – vodeni prolaz koji spaja veću vodenu površinu

4. GDJE SAM JA?

Naziv završnog rada inspiriran je mjestom koje rad upravo prikazuje. Kako je već spomenuto, riječ je o mjestu od posebne važnosti. Međutim, upitnik u nazivu rada upućuje nas na nešto drugo. U ovom smislu pitanje je upućeno meni, odnosno povezano je sa mojim odlaskom u Osijek te ponovnom mentalnom povratku prirodi u selo. Pitanje „*Gdje sam ja?*“ ne odnosi se na fizičku prisutnost, već na misli koje nameću potrebu za pripadnosti samo jednom mjestu. Zašto bi se pripadalo samo jednom mjestu? U ovom slučaju, oba mjesta su važna, a upravo selidba u grad povećala je povezanost sa selom u kojem sam dotada živjela. Zbog Osijeka se rađaju oni zaboravljeni osjećaji prema Dalju, ali se također stvaraju i novi prema gradu. Stoga se bit naziva ne odnosi na određeno mjesto, već na oba koja su zaslužna za otkrivanje vlastitih osjećaja, razmišljanja i emocija te na posljjetku povratka sebi.

4.1. Šuma i Dunav

Bit čovjekovog postojanja je priroda, povezanost s njom. Šuma je gotovo pa najveći pokazatelj snage i mogućnosti prirode, njezine veličine. Odmalena je na mene ostavljala veliki utisak, a odrastajući u njezinoj blizini sve je više utjecala na moj osobni rast. Njezina ljepota upravo je u promjenama kroz koje prolazi; širi se, raste, zatim „umire“ pa se ponovno „rađa“. Nikada nije ista i ne može biti.

„...Nije ona crna, gluha, mrtva kakono se na obzorju izdaleka crta i prikazuje, nego u njoj diše život i svijet izvoran, naravan gdje kao nigdje priroda uprav naočigled stvara i ništi nagađa i popravlja. Za onog koji prolazi njom bez srca i čuvstva, bez smisla za divnu mudrost prirode, ostat će ona dakako mrtvom šumom, bolje reći prostorom drvljem obraslim; ali tko razumije sve one tajne glasove koji oživljuju šumski prostor, gdje se nježna pjesma miješa sa izumirućim vapajem, gdje je tisuća raznih glasova i odjeka, sad sitnih i tankih, sad krupnih i dubokih, sad milih i ugodnih kao ikoja glazba, sad bolnih kao uzdah jadne matere – taj će se smatrati nekako bližim sebi i svojim čuvstvima u tom polutamnom, velebnom prostoru.“ (Josip Kozarac, Slavonska Krv)⁵

Šuma, odnosno grane u radu simboliziraju mirnoću, prisutnost i postojanje. Prikazuju i označavaju moje *ja* te misli koje se javljaju kada sam tamo. Osjećaj mirnoće dominira nad ostalim. Nadalje, promjena prirode, odnosno šume simbolizira promjene koje doživljavam kao osoba.

„...Kad god pođem tom šumom i na moju dušu pada onaj čarobni i tajni mir koji ipak govori u sto jezika i priča mi tisuć strahota i ljepota da srce prestaje u mene kucati, a u duši osjećam da sam za korak bliži onomu velikom biću komu uzalud ljudski duh čezne u trag ući...“ (Josip Kozarac, Slavonska Krv)

Rijeka Dunav u završnom radu prije svega simbolizira prolaznost. Njime je prikazana moja druga strana, ona koja ne miruje, koja se neprestano kreće, ja koja sam živa i energična, karakteristike koje postaju naglašenije selidbom u Osijek. Stoga, glavni cilj prikaza šume i Dunava bio bi upravo taj balans dvije naglašene osobnosti, dva mjesta od kojih svako ima svoje značenje i svoju bitnost. Pitanje se više ne odnosi na jedno mjesto, već pitanje „*Gdje sam ja?*“ znači da sam prisutna na oba mjesta jednako, odnosno da i selo i grad zajedno čine mene kao osobu.

---

⁵ Josip Kozarac – hrvatski književnik, šumar

Slika 6, fotografija odraza šume na Dunavu

4.2. Šuma

Šuma predstavlja životnu zajednicu u kojoj glavnu ulogu ima drveće što i prikazuje završni rad kojim uz Dunav dominiraju upravo stabla odnosno njihov odraz na Dunavu. Mjesto koje se prikazuje okruženo je uglavnom bijelim topolama, bijelim vrbama i divljim bagremima. Vrsta koja prevladava u šumi koja se spominje je bijela topola. Kako je za pretpostaviti raste uz vlažna staništa, u ovom slučaju uz rijeku Dunav. Cvjeta u rano proljeće karakterističnim izgledom sjemenja; u teoriji čahure sadrže sjemenke obavijene sitnim dlačicama. Oprašuju se vjetrom, te početkom proljeća svaki i najmanji dio površine Dunava biva prekriven laganim slojem čupavih čahura.

Slika 7, sjeme drveta topole na površini Dunava

Svakako šuma je pojam prirode i sadrži obilje flore koju se unatoč brojnim i brzim vremenskim promjenama može još istražiti. Ipak, ovdje je prikazan i opisan samo djelić šume, činjenica je da je zastupljenost šuma u Hrvatskoj velika i da je opisivana šuma iz rada u usporedbi sa cjelokupnom šumom na našem tlu samo mali djelić. Ipak za mene, a vjerujem i poneke druge ljude koji su s njome odrastali ima veliko značenje i ulogu. Ona je prikaz prirode kakvu poznajem i u svakom slučaju meni je ona velika.

4.3 Dunav

Dunav je po duljini druga rijeka Europe. Duga je 2857 kilometara, a samo u Hrvatskoj 188 kilometara te protječe kroz devet europskih država. Mjesto koje rad opisuje i prikazuje nije mjesto velikog i za brodove plovnog Dunava, već je dio Dunavskog rukavca. Rukavac je duljine cca 40 metara odakle se proteže cijela suprotna strana šume čiji se odraz vidi u Dunavu. Na nekim mjestima voda je svega dvadesetak centimetara, preniska za prolazak čamcem, dok dalja dubina može doseći i pet ili šest metara. Dunav u opisu završnog rada prezentira prolaznost vremena i podsjetnik na isto, ali istovremeno i predstavlja moju naglašeniju osobnost u gradu; manje mirniju, osobnost koja brzo „teče“. Ljepota rijeke nije u njezinoj veličini ili izgledu, već je osjećaj mira koji mi daje kada sam pored njega. Nježni valovi koji kao da dišu zajedno sa mnom.

5. LINIJA

Crtu ili liniju možemo definirati kao skup točaka u ravnini što možemo i dokazati nižući točke gusto poredane jednu do druge. Možemo i zamisliti da je „linija trag koji je ostavila točka koja je otišla u šetnju“, takve pridodane ljudske osobine mogu nam pomoći da liniju ne doživljavamo kao mrtvi ostatak materijala na papiru, već kao živo biće prema kojem se odnosimo sa odgovornošću dok ih stvaramo. Prema karakteru linije dijelimo na debele, tanke, dugačke, kratke, oštre, isprekidane, izlomljene, jednolične, nejednolične i slično. Osim toga važna osobina je i tok linije što možemo i usporediti s rijekama koje si same dube svoje puteve te skreću i vijugaju. Linije po toku stoga mogu biti ravne, krivulje (pravilne ili slobodne), otvorene ili zatvorene. Prema značenju razlikujemo konturne, teksturne i strukturne.

„Formalno, linija je jednodimenzionalna tvorevina, točnije jedna joj je dimenzija naglašena (dužina), a druge dvije nenaglašene (visina i širina). Time se izjednačuju pojmovi linija i linijsko. Ako ih želimo razlikovati moramo reći da je linija trag na podlozi namijenjen pogledu. Na razini znaka, linija ima dva vida, osjetilni (vizualni, podražaj na očnoj mrežnici) i osjetilno-izvedbeni (likovni, trag koji ostavlja neka tvar u skladu s vlastitim karakteristikama)., (<http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/crta.htm>)

Linija kao likovni element dominira završnim radom, predstavlja glavno izražajno sredstvo unutar rada.. Svaka matrica ispunjena je okomitim kretnjama linija, koje između ostalog psihološki djeluju na promatrače. Nadalje, okomita linija se uzdiže, te time simbolizira rast i samim time život, što svakako u konačnici rad i predstavlja. Linijama je pokušano ispričati priču, koja je idejno kompleksnija u odnosu na sami prikaz rada. Dokazuje se važnost same ideje i način njezina izlaganja.

Slika 8, skice završnog rada

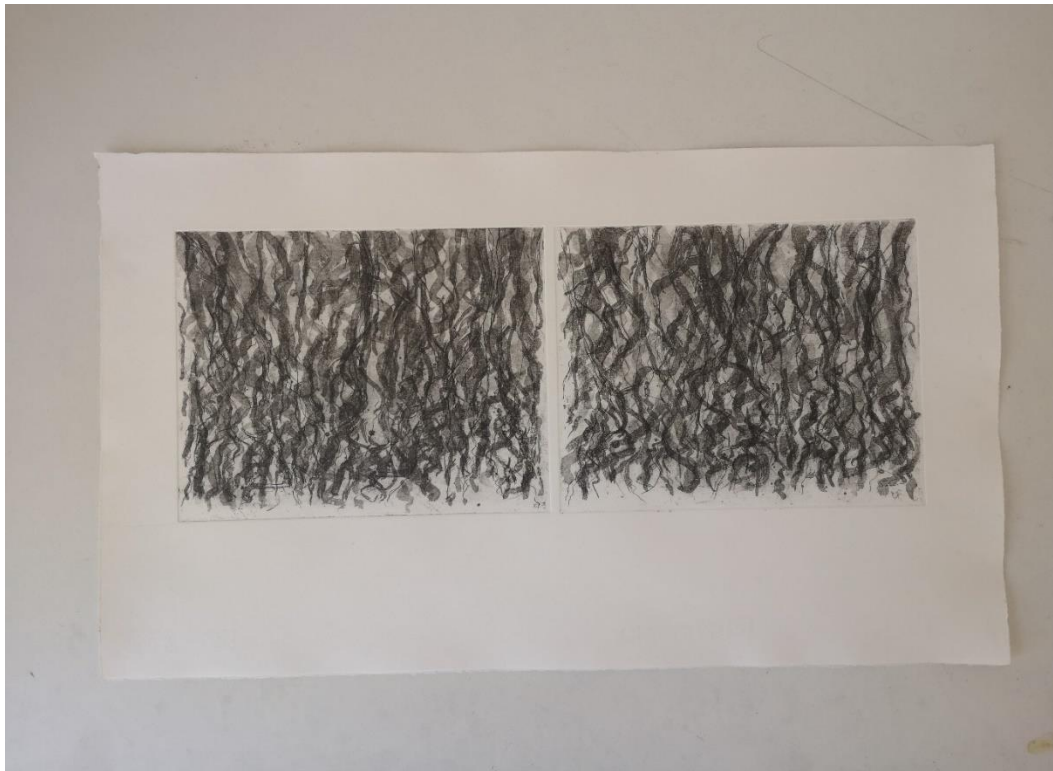
Slika 9, skice (detalj linije)

6. BROJ ŠEST I DVA

Završni rad sastoji se od tri otiska. Grafičkim tehnikama intervenirano je na šest matrica koje u paru po dvije čine jedan otisak na jednom papiru. Podnaslov povlači za sobom pitanja zašto brojevi šest i dva? Šest matrica odabrano je zbog ravnoteže cjelokupne serije radova. U paru po dvije matrice čine prvi rad serije te se zatim nastavljaju drugi i treći par radova što u konačnici predstavlja cjelinu. Parnim brojevima želja je bila postići ravnotežu, sklad te blažu inačicu matematičke čistoće, što u suprotnome sami prikaz rada ne odražava. Svaka od matrica predstavlja slobodnu igru linija dok ni jedna od matrica nije jednaka. Stoga svaka od njih označava pojam prirode; slobodna, raznolika te pomalo divlja.

Slika 10, prvi otisak (matrice jedan i dva)

Slika 11, drugi otisak (matrice tri i četiri)

Slika 12, treći otisak (matrice pet i šest)

7. REFERENCE

Nizozemski slikar Piet Mondrian apstraktni je slikar koji se razvio od pejzažnih slika do geometrijskih apstrakcija. 1914. razvio je apstraktni stil koristeći tri osnovne boje s okomitim i vodoravnim linijama. Njegova „Grey Tree“ uljana slika nastala je 1911. godine u vrijeme kada započinje eksperimente sa kubizmom. Ostavlja formu drveta, ali ga stilizira u svome stilu.

Slika 13, Piet Mondrian „Grey Tree“, 1911.

Mondrianovo djelo „The Flowering Apple Tree“ primjer je naglašene stilizacije gdje se gubi sva forma prikaza u ovom slučaju stabla jabuke. Rad je izložen u Nizozemskom muzeju Kunstmuseum Den Haag. Korištena je forma elipse kroz cijelo djelo koje se ponavljaju, a boje su jedva izražene. Dakle cilj nije preslikati postojanu formu iz prirode već je je ovdje riječ o umjetničkoj interpretaciji i njegovom viđenju stabla jabuke. To svakako mogu povezati sa završnim radom i stiliziranim minimalnim pokretima okomitih linija koje u suštini stvaraju prikaz odraza drveća na rijeci koja teče.

Slika 14, Piet Mondrian „Blooming Apple Tree“, 1912.

8. ZAKLJUČAK

Priroda je glavni pokretač ideje završnog rada koji je realiziran u kombiniranim grafičkim tehnikama rezervaša, bakropisa i suhe igle. Rad se sastoji od tri grafička otiska čije su dimenzije 70x40. Dimenzije svake matrice su 20x25, a cjelokupni završni rad čini šest matrica u paru po dvije. Razlog zašto se koriste parni brojevi u radu upravo je matematička čistoća, red i ravnoteža u odnosu na sami prikaz rada koji je prilično energičan, opušten, pomalo divlji i svakako slobodan. Tehnikom rezervaša prikazani su slojevi šume, odnosno tonovi jetkani u različitim vremenskim intervalima. Nadalje, bakropisom je naglašena važnost linije koja je glavna stavka u radu. Linije su vijugave, oštre i zavisno o duljini jetkanja duboke. Međutim, suha igla dodana je tek da omekša grube linije bakropisa. Iako jedva vidljive prikazuju gustoću šume. Boravak u prirodi na mjestu koje rad prikazuje dovodi do slobodnijeg razmišljanja i dubljeg shvaćanja svega oko mene. Za završetak rada bilo je potrebno više vremena provesti u prirodi, istražiti nešto više i saznati nove detalje o svome kraju što u konačnici podiže unutarnju svijest i povratak prirodi. Također, misli koje se javljaju još početkom stvaranja radova, uvelike su bitne u smislu cjeline rada, te su, istaknula bih jednako bitne kao i sami prikaz mjesta. Uz to, važno je podsjetiti se na dvije karakteristike koje se ranije opisuju; prva koja se poistovjećuje sa šumom koja predstavlja osobni rast te promjene kroz koje čovjek prolazi. Druga je okarakterizirana pomoću prikaza Dunava koji simbolizira prolaznost te podsjetnik na vrijeme koje neprestano „teče“. Cijela priča nije podsjetnik za ostale, već za mene koja uslijed novih događanja u životu često zaboravim na dragocjenost svega što imam oko sebe. Rad je poruka koju šaljem samoj sebi.

9. POPIS SLIKA

Slika 1, linorezi, 2018. g.

Slika 2, suha igla, bakropis i akvatinta (detalji drveta), 2019. g

Slika 3, reservege, 2020.

Slika 4, detalj matrice

Slika 5, prikaz grafičkih tehnika na matrici

Slika 6, fotografija odraza šume na Dunavu

Slika 7, sjeme drveta topole na površini Dunava

Slika 8, skice završnog rada

Slika 9, skice (detalj linije)

Slika 10, prvi otisak (matrice jedan i dva)

Slika 11, drugi otisak (matrice tri i četiri)

Slika 12, treći otisak (matrice pet i šest)

Slika 13, Piet Mondrian „Grey Tree“, 1911.

Slika 14, Piet Mondrian „The Flowering Apple Tree“, 1912.

10. POPIS LITERATURE

1. Josip Kozarac (1906.) „Slavonska Krv“, Zagreb: Znanje
2. Josip Kozarac (1890.) „Mrtvi Kapitali“, Zagreb: Mladost
3. M. Čaušić “Kemija u umjetničkoj grafici” (2020.), AUK, biblioteka Ars Academica
4. Maštrović, M., “Hrvatska grafika” (2019), Zagreb

Internet izvori:

1. Hrvatska enciklopedija, bakropis, URL:

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=5389> pristupila (1.9.2021.)

- Priroda i Biljke, topola, URL:

<https://www.plantea.com.hr/topola/> pristupila (1.9.2021.)

3. Hrvatska enciklopedija, Dunav, URL:

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=16593> pristupila (3.9.2021.)

4. Metodičke sintagme i paradigme, crta ili linija, URL:

<http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/crta.htm> pristupila (7.9.2021.)

5. Piet Mondrian, „Blooming Apple Tree“, URL:

https://arthive.com/pietmondrian/works/383699~Blooming_Apple_tree pristupila (7.9.2021.)

6. Kunstmuseum den Haag, URL:

<https://www.kunstmuseum.nl/en/museum/about-us> pristupila (7.9.2021.)

7. Hrvatske šume, URL

<https://www.hrsume.hr/index.php/hr/> pristupila (7. 9. 2021.)

